

Η Προώθηση και Προαγωγή της Νοσηλευτικής μέσω της Διαδικασίας της Bologna

Ελπίδα Κερανού-Παπαηλιού
Πρόεδρος Διοικούσας Επιτροπής ΤΕΠΑΚ
Μέλος της Ομάδας των Bologna Experts της Κύπρου

Ημερίδα Συμβουλίου Νοσηλευτικής και Μαιευτικής Κύπρου
29 Ιανουαρίου 2010

Παρουσίαση

- Ορισμένα χαρακτηριστικά του πεδίου της Νοσηλευτικής
- Ευρύτερο Πλαίσιο Αναφοράς: Μεταρρυθμιστικές Δυνάμεις στην Ευρώπη
- Διαδικασία της Bologna
- Προώθηση και Προαγωγή του πεδίου της Νοσηλευτικής και του επαγγέλματος του Νοσηλευτή μέσω της Bologna

Ορισμένα χαρακτηριστικά του πεδίου της Νοσηλευτικής

- Ρυθμιζόμενο επάγγελμα
- Μεγάλη ανομοιομορφία σε πολλαπλά επίπεδα
 - Προγράμματα εκπαίδευσης
 - Ακαδημαϊκά
 - Επαγγελματικά/κατάρτισης
 - Απόκτηση εμπειρίας/δια βίου μάθηση
 - Προσόντα
- Μέχρι πρόσφατα η κάθετη ανάπτυξη ήταν παντελώς απούσα

Ορισμένα χαρακτηριστικά του πεδίου της Νοσηλευτικής

- Οι ανάγκες για κατ' οίκον φροντίδα συνεχώς αυξάνονται σε αντίθεση με τις ανάγκες για νοσοκομειακή φροντίδα υγείας για τις οποίες αναμένεται μείωση
 - Οι νοσηλευτές αναμένεται να διαδραματίσουν καίριο ρόλο στην επίτευξη της απαιτούμενης ενιαίας φροντίδας υγείας
- Στην Ευρώπη και παγκόσμια υπάρχουν σημαντικές ελλείψεις σε εγγεγραμμένο νοσηλευτικό προσωπικό

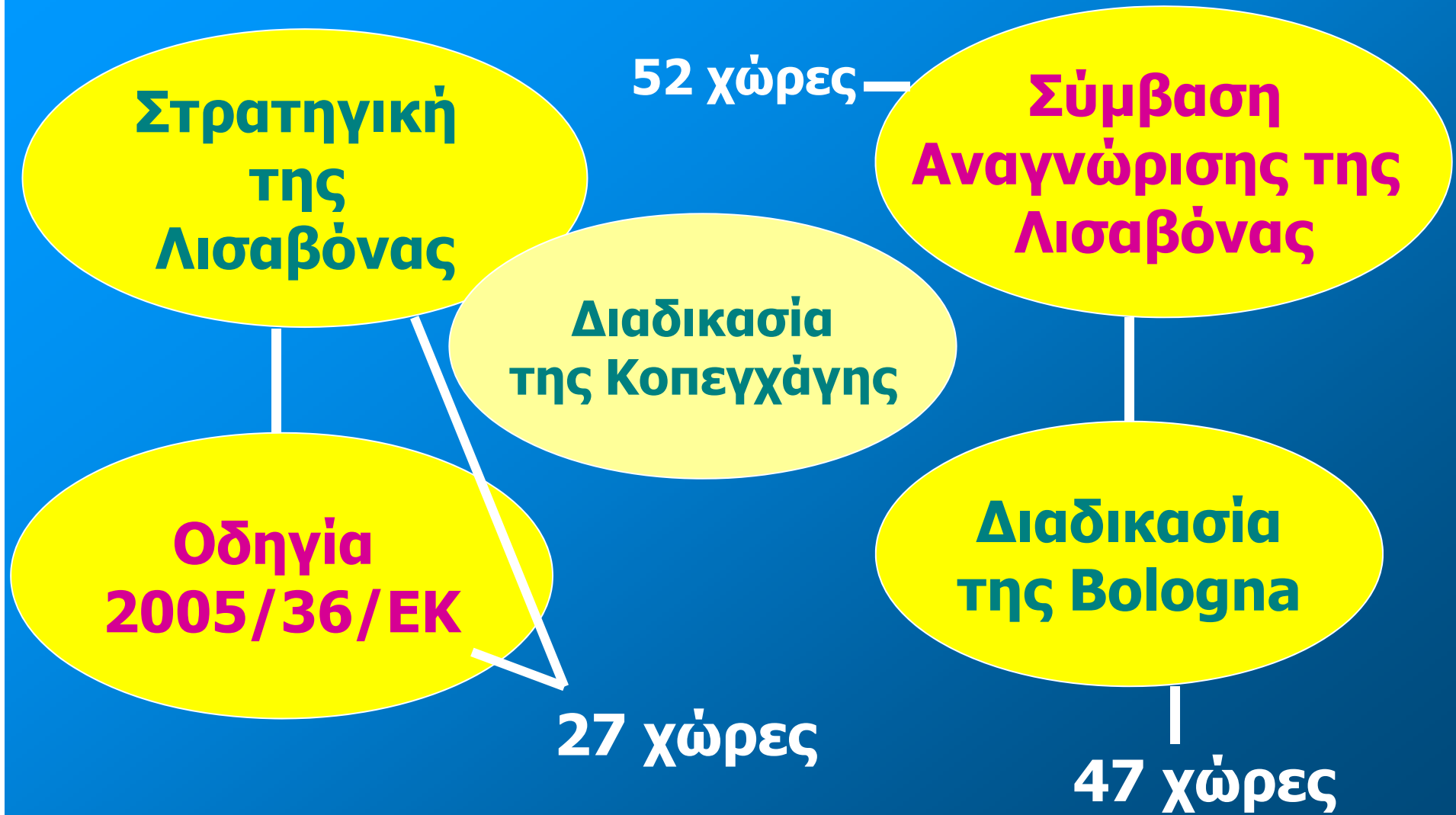
Το επάγγελμα του Νοσηλευτή

... έχει αναπτυχθεί σημαντικά κατά τις τελευταίες τρεις δεκαετίες, όπου σε πολλές χώρες έχει μετεξελιχθεί από το μοντέλο της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στο μοντέλο της ανώτατης εκπαίδευσης.

Το πεδίο της Νοσηλευτικής αναφέρεται συνήθως ως ...

**.... ένα "ανερχόμενο" ακαδημαϊκό και
επαγγελματικό πεδίο που
επικεντρώνεται σε πρακτική η οποία
βασίζεται στο άτομο, και με κύρια
ενασχόληση την παροχή
εξειδικευμένης "νοσηλευτικής
φροντίδας" στις διαφορετικές ομάδες
του πληθυσμού της Ευρώπης.**

Μεταρρυθμιστικές Δυνάμεις της Ευρώπης

Με ασάφειες, αντιφάσεις και κενά

Στρατηγική της Λισαβόνας

- **Απασχολησιμότητα - Κοινωνική Συνοχή**
- **Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων**
- **Αρχές Διασφάλισης Ποιότητας στην
Ανώτατη Εκπαίδευση, και την
Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση**

**Τα συστήματα εκπαίδευσης
και κατάρτισης θα πρέπει να
προσαρμοστούν**

**ως προς τις νέες ικανότητες
που απαιτούνται για τις νέες
θέσεις εργασίας**

Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων

- Η ανάπτυξη και αναγνώριση της γνώσης και των δεξιοτήτων και ικανοτήτων των πολιτών είναι καθοριστικής σημασίας για την ανάπτυξη των ατόμων, του ανταγωνισμού, της απασχόλησης και της κοινωνικής συνοχής στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα
- Επιπρόσθετα, διευκολύνει τη διακρατική κινητικότητα για σκοπούς μάθησης και απασχόλησης

Σκοπός Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων

- Η δημιουργία ενός κοινού πλαισίου αναφοράς, το οποίο θα λειτουργεί ως **εργαλείο μετάφρασης** ανάμεσα στα διαφορετικά **συστήματα προσόντων** και των επιπέδων τους, τόσο για προσόντα γενικής και ανώτατης εκπαίδευσης, όσο και για προσόντα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης
- Η ενίσχυση της διαφάνειας, συγκρισιμότητας και αλληλοαναγνώρισης (portability) των προσόντων των πολιτών

Συμβολή Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων

- Στους ευρύτερους στόχους για την προαγωγή της δια βίου μάθησης και της ενίσχυσης της απασχολησιμότητας, της κινητικότητας και της κοινωνικής ένταξης
- Στον εκσυγχρονισμό των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης και της συσχέτισης της εκπαίδευσης, κατάρτισης και απασχόλησης
- Στη δημιουργία γεφυρών ανάμεσα στην τυπική, μη-τυπική και άτυπη μάθηση, οδηγώντας επίσης στην εγκυροποίηση μαθησιακών αποτελεσμάτων που επιτεύχθηκαν μέσω εμπειρίας

Συστάσεις προς τις Χώρες Μέλη

- Συσχέτιση του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων τους με το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων μέχρι το 2010
- Χρήση **μαθησιακών αποτελεσμάτων** στον ορισμό και την περιγραφή προσόντων
- Προώθηση της εγκυροποίησης μη-τυπικής και άτυπης μάθησης σύμφωνα με τις κοινές Ευρωπαϊκές αρχές για τη διασφάλιση ποιότητας

Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων

- Αποτελείται από **8 επίπεδα**
- Κάθε επίπεδο ορίζεται από ένα σύνολο **μαθησιακών αποτελεσμάτων** (σε σχέση με γνώση, δεξιότητες και ικανότητες) που σχετίζονται με προσόντα του επιπέδου αυτού, σε οποιοδήποτε σύστημα προσόντων

Διαδικασία της Bologna: Δράσεις

- Σύστημα ευκόλως αναγνώσιμων και συγκρίσιμων προσόντων
- Απασχολησιμότητα
- Αναγνώριση προσόντων
- Δια βίου μάθηση
- Κινητικότητα
- Διασφάλιση Ποιότητας

Διαδικασία της Bologna: ΕΠΙΤΕΥΓΜΑΤΑ

- **Εναρμόνιση των Συστημάτων Ανώτατης Εκπαίδευσης – Διάκριση Κύκλων**
- **Εργαλεία Αναγνώρισης Προσόντων και Περιόδων Φοίτησης**
 - ECTS, Diploma Supplement
- **Διαπανεπιστημιακά Προσόντα**
- **Πλαίσιο Προσόντων για τον ΕΕΧΑΕ**
- **Πρότυπα και Κατευθύνσεις για τη Διασφάλιση Ποιότητας**
- **Κοινωνική Διάσταση**

ECTS

(Ευρωπαϊκό Σύστημα Μεταφοράς και Συσώρευσης Πιστωτικών Μονάδων)

- Δεν είναι απλά ένα σύστημα πιστωτικών μονάδων, αλλά ένα σύστημα όπου υπάρχει ισχυρή σύζευξη ανάμεσα στα
 - Επιδιωκόμενα **Μαθησιακά Αποτελέσματα** (learning outcomes), και το
 - Συνολικό **Φόρτο Εργασίας** (workload) των διδασκομένων για την επίτευξη των μαθησιακών αυτών αποτελεσμάτων

Ορισμός Μαθησιακών Αποτελεσμάτων που δίνεται στον Οδηγό Χρήσης του ECTS

- **Μαθησιακά αποτελέσματα είναι προτάσεις αναφορικά με το τι ένας διδασκόμενος αναμένεται να μάθει, να κατανοήσει ή/και να είναι σε θέση να επιδείξει μετά την ολοκλήρωση μίας διεργασίας μάθησης**

Κύρια Ερώτηση που τίθεται σε ένα Απόφοιτο

Προηγουμένως:

«Τί έκανες για να αποκτήσεις το δίπλωμά
σου;»

Τώρα:

«Τί μπορείς να κάνεις τώρα που έχεις
αποκτήσει το δίπλωμά σου;»

Παράρτημα Διπλώματος (Diploma Supplement)

- Αναπτύχθηκε από κοινού από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Συμβούλιο της Ευρώπης και την ΟΥΝΕΣΚΟ
- Είναι ένα εργαλείο που στοχεύει
 - στην παρουσίαση του προσόντος με εύκολα κατανοητό τρόπο, και
 - τη συσχέτιση του προσόντος εντός του συστήματος τριτοβάθμιας εκπαίδευσης από το οποίο χορηγήθηκε

Πλαίσιο Προσόντων για τον ΕΕΧΑΕ

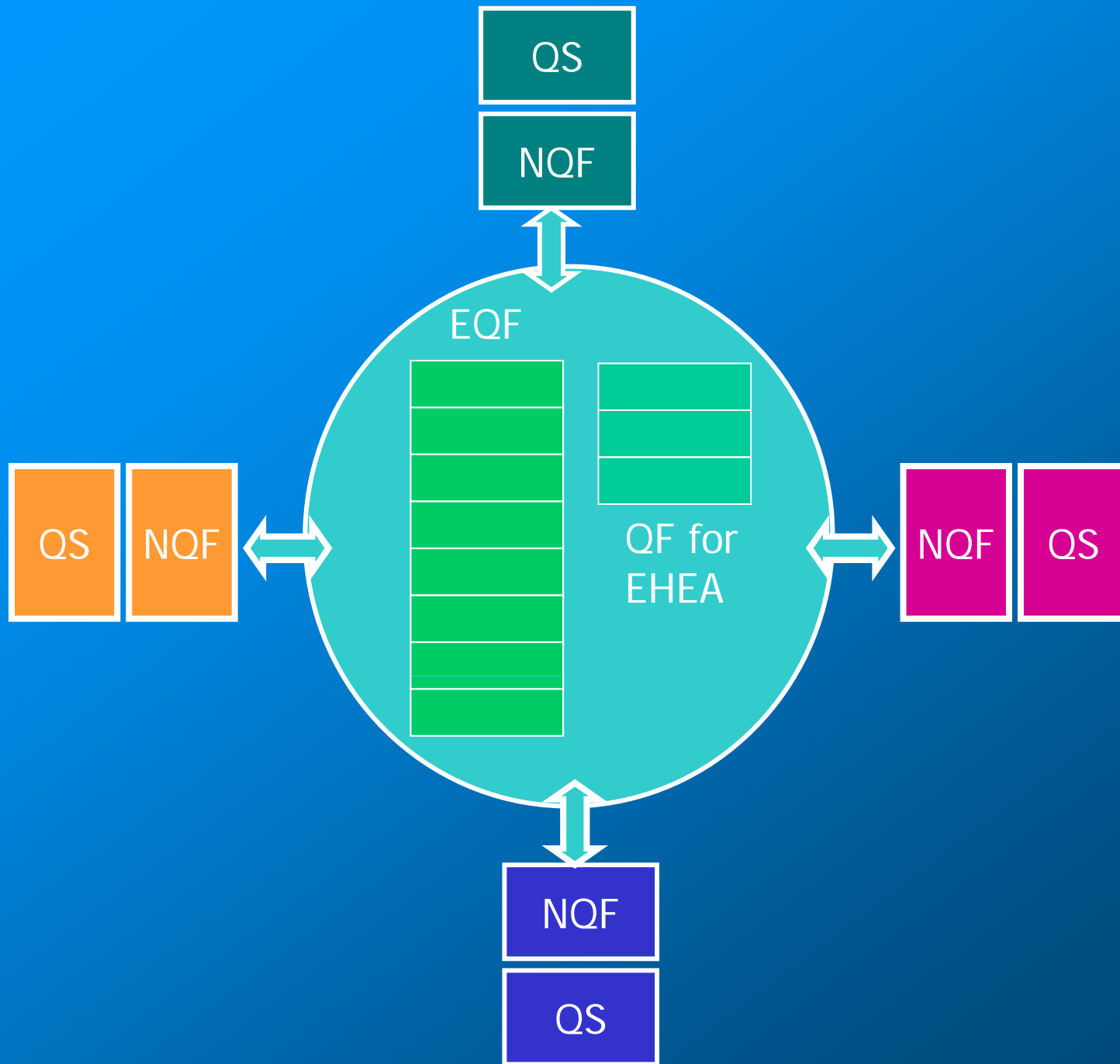
- Πρώτος Κύκλος – 180-240 ECTS credits
- Δεύτερος Κύκλος – 60-120 ECTS credits
- Τρίτος Κύκλος

Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων

**Επίπεδα
Τύποι Προσόντων
Συσχετίσεις και Προσβάσεις**

Σύστημα Προσόντων

**Συγκεκριμένα Προσόντα και η
κατάταξή τους στο
Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων**

Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων

- Είναι ένα εργαλείο κατάταξης των προσόντων σύμφωνα με ένα σύνολο κριτηρίων για τα προσδιοριζόμενα επίπεδα μαθησιακών επιτευγμάτων
- Στοχεύει στην ενοποίηση και συντονισμό των εθνικών υποσυστημάτων προσόντων, και στη βελτίωση της διαφάνειας, πρόσβασης, εξέλιξης, και ποιότητας των προσόντων σε σχέση με την κοινωνία και την αγορά εργασίας

Οδηγία 2005/36/ΕΚ

- **Αναγνώριση Επαγγελματικών Προσόντων**
- **Επίπεδα Επαγγελματικών Προσόντων**

Ουσιαστική Διαφορά και Δοκιμασία Επάρκειας

«Σε περίπτωση ουσιαστικής διαφοράς ανάμεσα στα επαγγελματικά προσόντα του παρόχου και την απαιτούμενη εκπαίδευση στο κράτος μέλος υποδοχής, και στο βαθμό που η διαφορά αυτή μπορεί να είναι επιβλαβής για τη δημόσια υγεία ή ασφάλεια, το κράτος μέλος υποδοχής οφείλει να παράσχει στον πάροχο τη δυνατότητα να αποδείξει ότι έχει αποκτήσει τις γνώσεις και ικανότητες που του έλειπαν, ιδίως μέσω δοκιμασίας επάρκειας.»

Τομεακά Επαγγέλματα

- **Ιατρών**
- **Νοσηλευτών**
- **Μαιών**
- **Οδοντιάτρων**
- **Κτηνιατρων**
- **Φαρμακοποιών**
- **Αρχιτεκτόνων**

Γενική Απαίτηση Οδηγίας 2005/36/ΕΚ για Νοσηλευτές

**Πρόγραμμα εγγραφής διάρκειας
τουλάχιστο τριών ετών ή 4,600
ωρών, εκ των οποίων το ήμισυ να
αφορά πρακτική άσκηση**

**Προώθηση και Προαγωγή του
πεδίου της Νοσηλευτικής και του
επαγγέλματος του Νοσηλευτή
μέσω της Bologna**

Πρωτίστως η Bologna παρέχει μια μοναδική ευκαιρία για ...

... την ανάπτυξη και εδραίωση του **εκπαιδευτικού μοντέλου κάθετου άξονα** (vertical axis educational model) για τη Νοσηλευτική σε όλες τις χώρες της ΕΕ, όπου

- Το Πτυχίο (Bachelor's degree) καθιερώνεται ως το προσόν πρόσβασης για το επάγγελμα του Νοσηλευτή
- Τα προσόντα του Masters και διδακτορικού που ακολουθούν τυγχάνουν ακαδημαϊκής αναγνώρισης

Περαιτέρω οφέλη της Διαδικασίας της Bologna για τη Νοσηλευτική

- **Αναγνώριση ECTS credits για τη Νοσηλευτική σε όλες τις χώρες της ΕΕ**
- **Πρώθηση ευέλικτων ακαδημαϊκών δομών**
- **Αυξανόμενη κινητικότητα Νοσηλευτών**
- **Να ξεπεραστούν τα εμπόδια ως προς την αναγνώριση σε Ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο**
- **Παροχή δυνατοτήτων ανάπτυξης εξελικτικών εκπαιδευτικών προγραμμάτων**
- **Προαγωγή επιστημονικής έρευνας και ανάπτυξη της νοσηλευτικής ως επιστημονικού πεδίου**

Επιπρόσθετα, η οδηγία 2005/36/ΕΚ για την επαγγελματική αναγνώριση, πρέπει να εφαρμόζεται ...

... σε σύμπνοια με τις πρόνοιες της Bologna και άλλων σχετικών κατευθυντήριων γραμμών, π.χ. EQF

Εξελικτική Πορεία της Ανάπτυξης Ικανοτήτων στη Νοσηλευτική μέσω των Επιπέδων του EQF

- **Επίπεδα 1 και 2:** Δεν ισχύουν
- **Επίπεδο 3:**
 - Ο βοηθός των νοσηλευτών μπορεί να ενταχθεί στο επίπεδο αυτό
 - Ικανότητα λήψης βασικών παρατηρήσεων (θερμοκρασία, παλμός, κτλ)
- **Επίπεδο 4:**
 - Ο ανώτερος βοηθός των νοσηλευτών μπορεί να ενταχθεί στο επίπεδο αυτό
 - Ανάληψη ευθύνης υπό εποπτεία
 - Ορισμένοι εγγραμμένοι νοσηλευτές μπορεί να ενταχθούν στο επίπεδο αυτό αν το πρόγραμμα εκπαίδευσής τους δεν είναι 1^{ου} κύκλου (Bachelors level) και η εξάσκηση του επαγγέλματος περιορίζεται σε εθνικό επίπεδο

Εξελικτική Πορεία της Ανάπτυξης Ικανοτήτων στη Νοσηλευτική μέσω των Επιπέδων του EQF

- **Επίπεδο 5:**

- Ο φοιτητής Νοσηλευτικής διεξέρχεται του επιπέδου αυτού κατά τη διάρκεια των σπουδών του
- Ικανότητα διεξαγωγής βασικών νοσηλευτικών εκτιμήσεων υπό την εποπτεία εγγεγραμμένων νοσηλευτών
- Ο βοηθός εγγεγραμμένου νοσηλευτή μπορεί να ενταχθεί στο επίπεδο αυτό
- Ορισμένοι εγγεγραμμένοι νοσηλευτές μπορεί να ενταχθούν στο επίπεδο αυτό αν το πρόγραμμα εκπαίδευσής τους δεν είναι 1^{ου} κύκλου (Bachelors level)

Εξελικτική Πορεία της Ανάπτυξης Ικανοτήτων στη Νοσηλευτική μέσω των Επιπέδων του EQF

- **Επίπεδο 6 (Bachelor):**
 - Ικανότητα διεξαγωγής ολοκληρωμένων και συστηματικών νοσηλευτικών εκτιμήσεων αξιοποιώντας τα κατάλληλα εργαλεία/πλαίσια για τον ασθενή και λαμβάνοντας υπόψη όλους τους σχετικούς παράγοντες (φυσικούς, κοινωνικούς, ψυχολογικούς, πνευματικούς, περιβαλλοντικούς)

Εξελικτική Πορεία της Ανάπτυξης Ικανοτήτων στη Νοσηλευτική μέσω των Επιπέδων του EQF

- **Επίπεδο 7 (Masters):**
 - Ικανότητα τεκμηριωμένης αξιολόγησης της καταλληλότητας καθιερωμένων πλαισίων εκτίμησης.
 - Ικανότητα ανάλυσης τέτοιων πλαισίων σε σχέση με ασθενείς που έχουν σύνθετες ανάγκες.

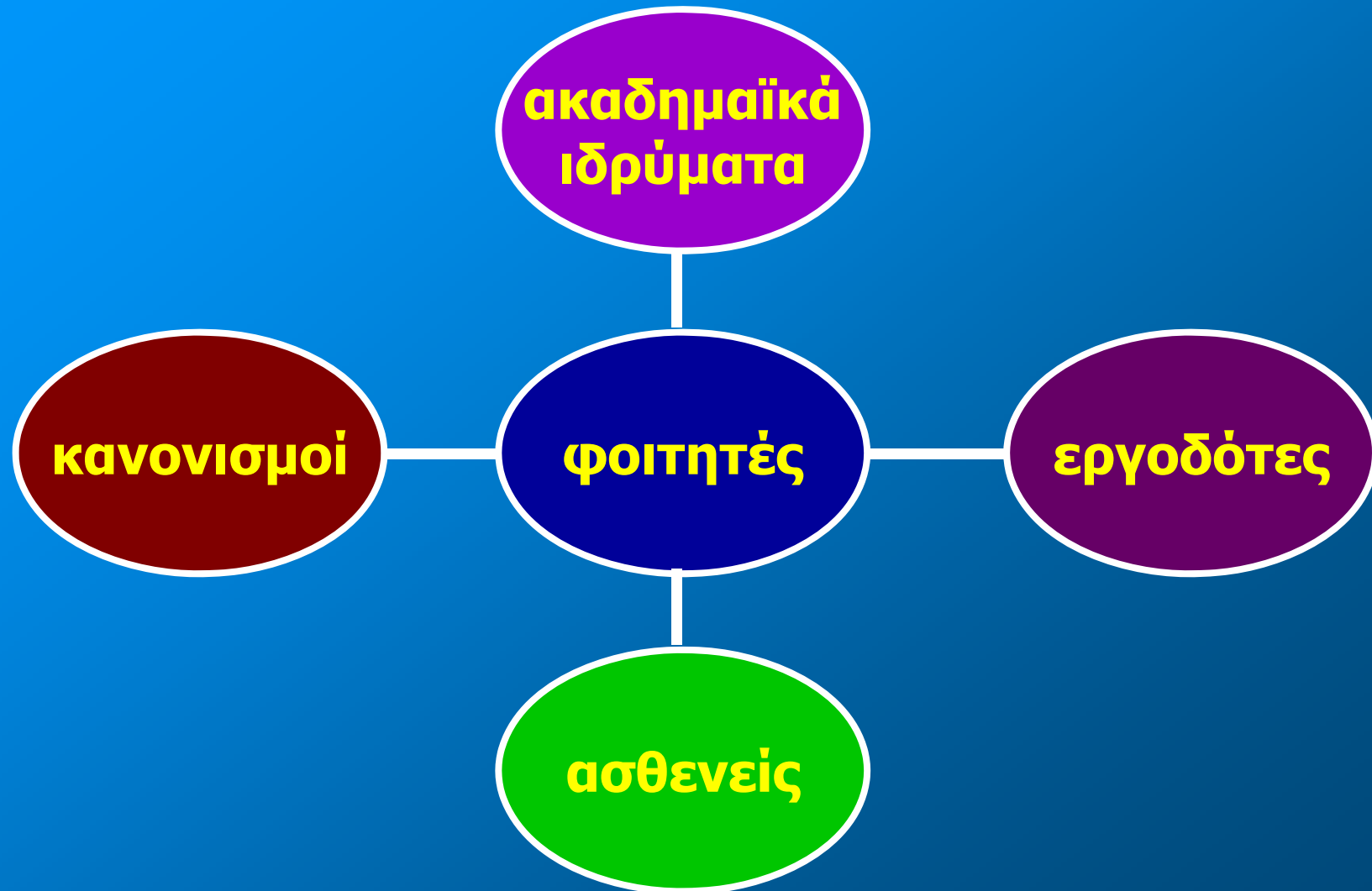
Εξελικτική Πορεία της Ανάπτυξης Ικανοτήτων στη Νοσηλευτική μέσω των Επιπέδων του EQF

- **Επίπεδο 8 (Διδακτορικό):**
 - Ικανότητα διεξαγωγής νοσηλευτικών μελετών με πλήρη επίγνωση της διεθνούς εφαρμογής και απήχησης της μελέτης.
 - Ικανότητα ανεξάρτητης αξιολόγησης της καταλληλότητας νοσηλευτικών επιστημονικών μεθόδων σε κλινικές μελέτες.

**Φοιτητής
Νοσηλευτικής**

**Εγγεγραμμένος
Νοσηλευτής**

Αναγνώριση και Απασχολησιμότητα

- **Σημεία Αναφοράς**
 - Γενικές ικανότητες
 - Ειδικές ικανότητες
 - Εμβέλεια άσκησης επαγγέλματος

Πρόγραμμα TUNING

Tuning Educational Structures in Europe

- Ξεκίνησε το 2000 από μια ομάδα πανεπιστημίων με στόχο τη στήριξη των πανεπιστημίων της Ευρώπης στην υλοποίηση των προνοιών της διαδικασίας της Bologna, μέσω των εξής επιδιώξεων:
 - Να καταστούν τα προγράμματα σπουδών **συγκρίσιμα** και **συμβατά**
 - Να προωθηθεί η **διαφάνεια** και **ακαδημαϊκή αναγνώριση** σε επίπεδο Ευρώπης
 - Να οικοδομηθεί **εμπιστοσύνη** ανάμεσα στα ιδρύματα με την υιοθέτηση δεδομένης μεθοδολογίας για τη διασφάλιση και ενίσχυση της **ποιότητας** των προγραμμάτων σπουδών

Πρόγραμμα CoRe

Competences in Education and Cross-Border Recognition

- Πρόγραμμα κάτω από το Socrates
- Συνεργασία Ολλανδικού και Βρετανικού NARIC
- Στόχος η αξιολόγηση κατά πόσον το πρόγραμμα TUNING επέτυχε την επιδίωξη του για ενίσχυση της διαφάνειας και της ακαδημαϊκής αναγνώρισης
 - Διατύπωση μαθησιακών αποτελεσμάτων
- Τέσσερις μελέτες περίπτωσης
 - Νοσηλευτική
 - Χημεία
 - Σπουδές Διοίκησης
 - Ιστορία

Πρόγραμμα CoRe: Νοσηλευτική

- **Δανία**
 - School of Nursing Silkeborg
- **Μάλτα**
 - University of Malta
- **Ηνωμένο Βασίλειο**
 - University of Southampton
- **Ολλανδία**
 - Hogeschool Groningen

Πρόγραμμα TUNING: Διατύπωση Ειδικών Ικανοτήτων

- **S** pecific
- **M** easurable
- **A** chievable or ethically acceptable
- **R** elevant
- **T** imed

Το ταξίδι του TUNING στη Νοσηλευτική

2003 2009

- Εφαρμογή ECTS κυρίως σε σχέση με την πρακτική άσκηση και τις απαιτήσεις της Οδηγίας 2005/36/EK
- Διευκολύνεται από τον Οδηγό Χρήσης 2009 του ECTS που καλύπτει τη συσχέτιση πιστωτικών μονάδων με μαθησιακά αποτελέσματα, ακαδημαϊκά επίπεδα και πλαίσια προσόντων
- Προς ικανοποίηση τόσο των ακαδημαϊκών απαιτήσεων, όσο και των απαιτήσεων για πρακτική εξάσκηση, προτείνεται όπως τα πτυχιακά προγράμματα είναι 240 ECTS credits

Το αντικείμενο της Νοσηλευτικής προμηνύεται ..

**.... ως “καυτό θέμα” για
συζήτηση όχι μόνο σε
Ευρωπαϊκό επίπεδο, αλλά και
διεθνώς**

Πηγές

- **Mary Gobbi, “Nursing and Bologna: implications for a regulated profession”, Article C 5.1-4, EUA Bologna Handbook, Raabe, September 2009 supplement.**
- **Brigita Skela Savic, “Reasons for promoting further education in nursing under the Bologna process: A case of Slovenia”, Proc. 2009 EMUNI Conference on HE and Research, Slovenia, September 2009.**